

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 29 kwietnia 2016 roku

ZSM.422.3.2016.AJ

**Pan
Mariusz Błaszczak
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

Szanowny Panie Ministrze,

pragnę zwrócić uwagę na sytuację prawną osób nieposiadających obywatelstwa (beźpaństwowców, apatrydów). Z dokumentu zawierającego zalecenia Komitetu Praw Dziecka ONZ, wydanego po rozpatrzeniu sprawozdania Polski za okres 1999 – 2010 wynika, że w Polsce żyje ok. 2000 osób bez obywatelstwa, w tym także dzieci. Osoby te znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji, gdyż z jednej strony nie korzystają z ochrony instytucji państwa, z którego pochodzą, a z drugiej strony mają trudności w zalegalizowaniu swojego pobytu w Polsce, z uwagi na niemożność potwierdzenia statusu beźpaństwowca.

Brak stosownych procedur identyfikacji powoduje, że wielu beźpaństwowców nie podejmuje próby legalizacji pobytu w naszym kraju. Taki stan rzeczy prowadzi do tego, że w Polsce funkcjonuje grupa małych cudzoziemców o nieustalonym obywatelstwie, która nie może korzystać z pełni praw zagwarantowanych w Konstytucji RP i Konwencji o prawach dziecka, których beneficjentami są małe polscy i cudzoziemcy o uregulowanym statusie prawnym. Stawia ich to w gorszej sytuacji prawnej, co przyczynia się do osłabienia ich integracji i poczucia beźpieczeństwa w naszym kraju. Dla przykładu wskazać można, że osoby nieposiadające obywatelstwa nie mogą korzystać ze świadczeń z pomocy społecznej, czy Narodowego Funduszu Zdrowia. Skutkuje to także przypadkami detencji osób beźpaństwowych, która poprzedza wykonanie decyzji o wydaleniu.

W ocenie Rzecznika Praw Dziecka, aby zagwarantować tej grupie małych cudzoziemców korzystanie z podstawowych praw socjalnych i ekonomicznych niezbędne jest podpisanie, a następnie ratyfikacja Konwencji Narodów Zjednoczonych o statusie beźpaństwowców z 1954 r. oraz Konwencji Narodów Zjednoczonych o ograniczaniu

26 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

zjawiska bezpaństwowości z 1961 r. Obie Konwencje zwierają niezwykle ważne i potrzebne uregulowania dotyczące statusu bezpaństwowców. W szczególności, Konwencja z 1954 r. nakłada na Państwa Strony obowiązek uregulowania w prawie krajowym procedury nadawania statusu bezpaństwowca osobie, która nie jest uznawana za obywatela żadnego państwa. Uzyskanie wspomnianego statusu zgodnie z prawem krajowym, przede wszystkim legalizuje pobyt bezpaństwowca w kraju, w którym on przebywa. Status bezpaństwowca gwarantuje także korzystne traktowanie w zakresie dostępu do edukacji, a także takie samo traktowanie jak w stosunku do obywateli polskich w zakresie uzyskiwania świadczeń z pomocy społecznej. Natomiast Konwencja z 1961 r. wprowadza ułatwienia w nabywaniu obywatelstwa kraju, w którym mieszka bezpaństwowiec, co jest szczególnie istotne w przypadku cudzoziemskich dzieci porzuconych przez rodziców, dla których Polska jest jedynym krajem, który znają i z którą wiążą swoją przyszłość.

Wskazać w tym miejscu należy, że obie wspomniane Konwencje zostały ratyfikowane przez prawie wszystkie kraje europejskie, oprócz Estonii, Cypru, Malty i Polski.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się do Pana Ministra z prośbą o podjęcie stosownych działań mających na celu uruchomienie procedury zmierzającej do podpisania przez Polskę, a następnie ratyfikacji Konwencji o statusie bezpaństwowców oraz Konwencji o ograniczeniu bezpaństwowości.

Z wyrazami szacunku
Michał Kucharczyk